

GLUCK

Christoph Willibald GLUCK
(1714-1787)

2 Temmuz 1714, Erasbach – 15 Kasım 1787, Viyana. Alman besteci.

Bohemya sınırından pek uzak olmayan Palatinat'ta Weidenwang köyünde doğdu. Müziği Cizvitler okulunda öğrendi. Şan, şakavken, org ve keman derleri aldı. Müzisyenlik mesleğine Prag'da başladı.

Ailesinin ormancı olmasından dolayı çocukluğunu çeşitli şehir ve kasabalarda

geçirdi. 1727'de Komotau'da ilk müzik derslerini almaya başladı, 1733-1736 yılları arasında Prag'da çağın ünlü bestecileriyle beraber çalıştı. Chernohosky'den aldığı keman dersleri sanatında ilerlemesini sağladı.

1736' da Prens von Lobkowitz'in desteğiyle Viyana'ya gitti. Bir konserde tanıtıldığı Prens Melzi ile İtalya'ya gitmeye karar verdi. Milano'da besteci Sammartini ile çalıştı.

1741'de lirik drama yöneldi. Milano Tiyatrosu için "Artaserse" adlı ilk operasını besteledi, 1746'da Londra'ya geçti, birbiri ardına verdiği operalarla ün sağladı. Ancak, bu partiyonlarından hiçbiri günümüze kadar ulaşamadı. 1745'e kadar bu ülkede yazdığı 100 kadar eseri yönetti. Bu tarihte Londra'dan çağrıldı. Yolunun Paris'ten geçmesi, ona Rameau'nun eserlerini dinleme fırsatı verdi. Londra'da, Handel'in bir zamanlar inatla savaştığı Haymarket Tiyatrosu için üç opera yazdı.

Artık, en iyi Avrupa sahnelerinde Gluck'un operaları sahneleniyordu. 1750'de İmparatoriçe Marie-Therese tarafından Saray Tiyatrosu Besteciliği'ne atandı. Bu, Bach'ın öldüğü, 18 yaşında bir delikanlı olan Haydn'ın büyük yokluklar içinde mesleğe başladığı yıldır.

1750 yılından sonra Viyana'ya dönen Gluck, "Orfeo ed Euridice", "Alceste", "Armida", "Iphigenia in Aulis" ve "Iphigenia in Tauris"i yazmıştır.

Operada yaptığı yenilikler tüm Klasik Dönem boyunca geçerli olan uluslararası bir opera türü yaratmıştır. İlk yapıtları opera seria türündedir. İtalyan operasında reformun gerekliliğini savunarak 1762-1770 yılları arasında yazdığı üç başyapıt ile reformcu amaçlarını kanıtlamıştır.

Ününün zirvesindeyken Gluck, ani bir gelişme gösterdi. Operanın giderek bayağılaştığını düşünüyordu. Bu sanatı içine düştüğü krizden kurtaracak bir yol ararken "Dramatik müzik sanatının ancak, metinden hareketle, Monteverdi'nin formülünün izleyerek kurtulabileceğini anladı: "Sözler ustalıklı olmalı, melodinin esiri değil..."

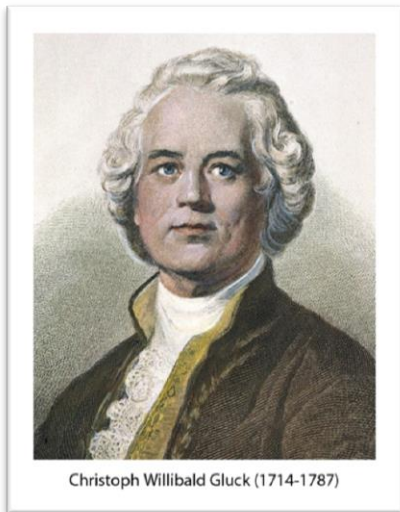
Gluck, bu eski ideale dönerken, operaya üstün bir moral anlam vermek, onu daha soylu ve evrensel kılmak istedi.

Düşlediği ortağı Calsabigi'de buldu. İtalyan ozan Raniero de Calsabigi 1761'de Viyana'ya gelerek Gluck'la tanışmıştı. Yetenekleriyle, Gluck'un temel anlayışını sezinliyor ve yazdığı metinlerde somutlaştırıyordu. İki ortak, geniş bir reform hareketine giriştiler. Eski Grek trajedisinin "ince bir idealin hizmetine konmuş, alabildiğine insani" kaynaklarına kadar indiler. Konusu daha önce de birkaç kez müzik haline getirilmiş "Orphée" ile "Alceste" operaları bu köklü reformun ilk aşaması oldular. Ancak İtalyan stilini tanıyan halk, bu yeni fikirlerden bir şey anlamıyordu. Gluck, Paris'e dönmeye karar verdi. Orada Lully ve Rameau, Fransız müziğini "bel canto" nun esaretinden kurtarmaya çalışmışlardı. Eski Bouffon'lar savaşı Sein kıyılarında yeniden canlandı. Bu kez Gluck'çularla, Paris'te İtalyan zevkinin tensilcisi olan Piccini'ciler arasında, Kral ve Madam Pompadour Gluck'un yanında yer aldılar. Kraliçe Ve Jean-Jacques Rousseau ise karşı taraftaydılar. Amatör bir müzisyen olan Cenevreli Filozof şöyle yazıyordu: "Fransızların müziği yok. Olmayacak da... onlar için ne kadar kötü..." Çokça entrikanın yer aldığı bu ünlü kavgada, Gluck'çularla öfkeli Piccini'ciler arasında kanlı sokak çatışmaları bile yapıldı.

Sonunda Gluck, iki şaheserle zafer kazandı: "Ifigenia Aulide'de" ve "Ifigenia Tauride'de". Gluck, Fransızlara, Fransız Operası'nın nasıl olması gerektiği konusunda önemli bir örnek ortaya koymuştur.

1780'de Viyana'ya dönerek mesleğinde gerçek bir aşama yaptı. Viyana'nın birçok düzenli orkestrası vardı. Bunlar, abonman seri konserleri veriyorlardı. (Abonman da konserlerine yüz yıl önce İngiltere'de, 1727'den başlayarak da Spiritüel Konserleri adıyla Paris'te rastlanır). Viyana Orkestrası, Mannheim kökenli yeni bir tekniğe sahipti. Yeni besteciler, orkestraların biçimlenmesini gözetiyor, senfonik eserler besteliyorlardı. Bu hareketin başında, yetenekli bir orkestra şefi vardı: Bohemya'dan gelmiş olan Johann Stamitz (1717-1757). Stamitz, sonat ve senfoniye büyük bir gelişim sağlamıştı. Bu çalışmalar, Mannheim Okulu'nu şekillendirdi. Orkestralar, geleceğin klasiklerinin eserlerini yorumlayacak mükemmel bir düzeye getirildi. Tını, volüm, nüans, renk bileşimleri sorunları halledildi. Orkestrl kreşendonun ilk kez kullanılışı, piano ve fortelerin alterasyonlarındaki sert ve keskin etkiyi ortadan kaldırmış oldu. Bütün bu ilerlemeler, Viyanalıların zevki ile olgunlaşmıştı. Onlar, Gluck'un reformunu tamamen kabul etmemekle beraber, onu beğenmekten kendilerini alamıyorlardı. Eğlenmek istedikleri zamansa, akşamı bir İtalyan Tiyatrosu'nda geçiriyorlardı.

Gluck, 1787'de öldü. Mezarı, Viyana'nın müzik kenti olarak zafere doğru yükselişinin kanıtı olan ilk müzisyendi. O yıl, Haydn 55 yaşındaydı. Mozart'ın 35 yıllık yaşamının tamamlanmasına 4 yıl kalmıştı. 5 yıl sonra devrimci bir deha Viyana müziğini üst etmek için Ren ülkesini terk edecekti: Beethoven, Tuna kıyısındaki müzik merkezine yerleşiyordu. Ve 10 yıl sonra Viyana'nın uzak bir mahallesinde Lied'in büyük yaratıcısı dünyaya gelecekti: Franz Schubert.

